

Kaikkien aikojen puheenjohtaja

Esa Ellonen lienee Suomen Pöytätennisliiton kaikkien aikojen tunnetuin puheenjohtaja. Puheenjohtajuutensa ohella Esa on miesten kaksinpelin kaksinkertainen Suomen mestari ja yksi kansainvälisesti vaikutusvaltaisimpia suomalaisia pöytätennisihmisiä kautta historian. Hän ehti myös pelata jalkapalloa Kiffenin paidassa.

Kemissä syntynyt Esa on Ruotsissa asunut sotalapsi. Suomessa hän ehti käydä koulua vain päivän, kun edessä oli muutto sotaa pakoon lähelle Västeråsia. Tätä aikaa Esa muistelee hyvällä, vaikka velipoika asutettiin eri perheeseen.

- Olin aika rasavilli siellä, mutta pelasimme vähän pingistäkin, puumailoilla keittiön pöydällä. Ruotsissa olin kansakoulun neljänteen luokkaan asti. Palatessani en osannut enää suomea.

Esan evakkoperhe asusteli ympäri Suomea, kunnes Tikkurilasta löytyi vanha puutalo. Pöytätennisura alkoi partiossa Tikkurilan Sinisissä. Pöytä vain oli normaalia lyhyempi. Kun Esa pääsi Norssiin, käynnistyivät pelit Pentti ”Pätkä” Tuomisen kanssa.

- Pelasimme koulussa salaa, sillä Pätkällä oli koulun avain. Kerran historianopettaja Eino Puramo käräytti meidät, mutta pelastuimme, koska Pätkän isä oli hänen ystävänsä. Muistelen lämmöllä Pätkää, joka oli kiero pelaaja ja erityisen taitava nelinpelissä.

Esan veli Juha – aikanaan B-luokan Suomen mestari – kävi Kulmakoulua. Juhan kontaktien kautta Esa pääsi pelaamaan Oulunkylään. Siellä harjoitteli Matti ”Mala” Anderzén, jolle Esa oli hävinnyt oppikoulujen mestaruuskilpailuissa. Näistä kisoista Esan mieleen ovat jääneet myös aina voittaa halunnut Kurt Kumlin, Peter Tallberg sekä veljekset Leif ja Stig Malmberg, joista edellinen ylsi 1950 miesten kaksinpelin SM-kultaan.

Taitavana puolustuspelaajana tunnettu Esa nousi B-luokkaan voitettuaan C-luokan loppuottelussa Filmiurheiljat-49:n Ensio Lumeksen 2–1. Myöhemmin Esa kävi harjoittelemassa Filmiurheilijoiden voimahahmon Aarne Tarkaksen tuotantotiloissa Katajanokalla. Maila oli tuohon aikaan joko Johnny Leach tai Barna, pallo taas joko Barna tai Halex.

Ensimmäisen miesten kaksinpelin SM-kultansa Esa voitti 17-vuotiaana Turussa 1952. Kaiken kaikkiaan hän oli miesten kaksinpelin SM-loppuottelussa viidesti. Kolmen hopean ohella saaliina ovat mestaruudet vuosilta 1952 ja 1957. Mitaleita tuli myös nelinpelistä ja joukkuekisasta.

- Turun SM-kisa 1952 jäi mieleen, sillä seurani BK maksoi matkani sinne. Päälläni oli lippalakki ja äidin takki. En ollut päästä pelaamaan, koska minulla ei ollut rekisteröintikorttia mukana. Välierässä vastassa oli Berndt ”Pontus” Kajetski. Voitin toisen erän 21–19 ja olin ihan loppu. Sanoi, että ”nyt mä huilaan”. ”Är du fegis” (”oletko nynny”), heitti Kajetski.

- Loppuottelussa voitin Juhani "Linkkari" Bergin. Koska lattia oli liukas, aloin heti lyödä ja johdin avauserää jo 9–0. Hävisin kolmannen erän, mutta minulla oli koko ajan tunne, että ei tässä mitään hätää ole. Samoissa kisoissa hävisin kuitenkin junioreiden loppuottelun Marcus Gumplerille.
- Toisen mestaruuteni loppuottelussa 1957 kohtasin Kalevi Lehtosen, jonka kanssa minulla oli aina vaikeuksia. Välierässä "Pätkä" Tuomista vastaan olin alla 0–2, mutta siirryin sitten jatkuvaan lyönti/stoppari -peliin. Loppuottelussa Kale hermostui samaan ja peli oli selvä 3–0.

Mieleen ovat jääneet myös kaksi maaottelua Ruotsia vastaan.

- Molemmissa tuli yksi voitto. "Kotikentälläni" Västeråsissa löin Pohjoismaiden mestarin Lennart "Längen" Johanssonin, vaikka olin ratkaisuerää häviöllä 18–20. Erityisen hauskaksi asian teki se, että kasvatusvanhempani olivat katsomassa. Minulla oli siihen aikaan pitkät hiukset ja puheenjohtaja Curt Åkerberg sanoi, että en pääse mukaan, ellen käy parturissa. No, kävin vähän siistimässä...

Esa liittyy myös maineikkaan Pöytätennisseura Wegan perustamiseen 1952. Juhani Berg, Pentti Tuominen ja Pertti Saari halusivat perustaa oman seuran. He pyysivät Esaa mukaan. Tämä lähti, vaikka BK:n edustajat kävivät Esan kotona Tikkurilassa pyytämässä, että tämä jäisi seuraan.

Kaikkien aikojen puheenjohtaja

Esa istui Pöytätennisliiton hallituksessa jo puheenjohtaja Curt Åkerbergin aikana. Osallistuminen ei kuitenkaan ollut aktiivista. Vuoden 1974 puheenjohtajavaalissa Esa ilmoitti olevansa käytettävissä, vaikka ei päässyt mukaan liittokokoukseen.

- Tulin valituksi ja siitä se lähti. Olin valintani jälkeen heti sitä mieltä, että liitolle pitää valita toiminnanjohtaja. Valituksi tuli Erkki Alaja, sujuvakynäinen ja mahtava kaveri. Sopimukseen kuului, että hänen provisjonsa mainosmyynnistä oli 25 prosenttia.

Erkki Alaja muistelee toiminnanjohtaja-aikojaan ja puheenjohtaja Ellostä sydämellisesti.

- Olin Suomen ensimmäinen palkollinen kauppatieteilijä suomalaisessa urheiluhallinnossa. Se yhdisti meitä, kuten myös Norssi ja jalkapallo Kiffenissä. Opin Esalta valtavasti ja uskallan rohkeasti väittää, että hän oli 1970-luvulla varsinkin varainhankinnan ja markkinoinnin suhteen hyvinkin parikymmentä vuotta edellä muita suomalaisia urheilujohtajia.

Ellosen puheenjohtajakauden aikana lehdistö kiinnostui pöytätenniksestä aikaisempaa huomattavasti enemmän. Liitossa laadittiin ohjelma, jolla lajia markkinoitiin sekä yhteistyökumppaneille että toimittajille. Median edustajat pelasivat Ellosen kotona pingistä, heittivät tikkaa ja taisivat nauttia hiukan olutta ja viiniäkin.

- Siihen aikaan en kuitenkaan ollut hallintotehtävissä yksin. Meitä oli mainio porukka, kuten Torkel Grefberg, Usko Puustinen, Bengt Ahti, Teuvo Komulainen, Jouko Lappi ja todellinen älykkö Gösta Wahlström. Toivo ”Topi” Pöyry pisti aluksi vähän aikaa hanttiin, mutta totesi sittemmin, että ”puheenjohtaja päättää”.

Esa oli kielitaitonsa vuoksi luonnollinen valinta Pohjoismaisen Pöytätennisunionin NBTU:n (nykyään Pohjois-Euroopan Pöytätennisunioni NETU) puheenjohtajaksi 1977. Tähän tehtävään hänet ajoi Ruotsin liiton puheenjohtaja Erik Extergren.

- Euroopan Unionin hallitukseen minut äänestettiin Pohjoismaiden ja itäblokin äänillä. Sieltä jatkoin kansainvälisen liiton ITTF:n valtuustoon vuosiksi 1983–87. Sitten lopetin kerralla. Väsyin ennen kaikkea jatkuvaan matkustamiseen, sanoo yksi suomalaisen pöytätenniksen kaikkien aikojen vaikutusvaltaisimmista kansainvälisistä toimijoista.

Esa Ellosen slogan ”pöytätennis- tie onneen ja menestykseen” juurtui lopulta hänen tavaramerkikseen. Se tunnetaan vieläkin.

Esko Heikkinen